

Tester, tillgänglighet och Tesla superchargers

Våren gick i vanlig ordning fort, men vi har också fått väldigt mycket gjort. Men innan vi stänger årets första månader och tar semester har vi en rad roliga aktiviteter att berätta om och nyheter för framtiden.

■ Sommaren närmar sig med stora steg och grönskan har börjat komma i stora delar av vårt område. Samtidigt ser vi hur det tas stora steg även inom laddningsinfrastrukturen både nationellt och regionalt. Exempelvis har Tesla öppnat upp delar av sin laddinfrastruktur, mobila lösningar testas och Klimatklivet fortsätter i delvis ny kostym. Det är helt enkelt mycket på gång!

MATERIAL TILL BRF/PRESENTATION 17 MAJ

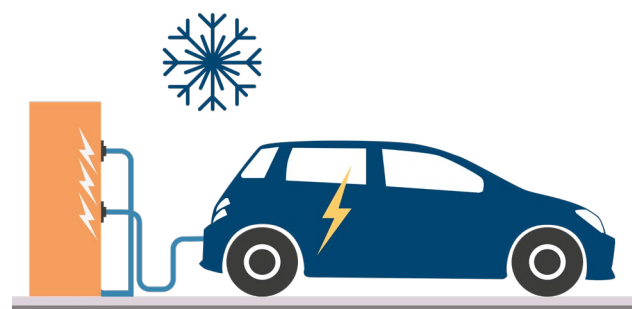
Den 17 maj höll våra projektkollegor Hanna och Linnea en presentation av material som tagits fram för att stödja energi- och klimatrådgivare i landet när de ger stöd och hjälp till bostadsrättsföreningar som vill ordna laddplatser till sina medlemmar. Presentationen hölls inom ramen för insatsprojektet Hela Sverige laddar. Materialet består av två delar; mallar för tematrafik och studiecirkel för energi och klimatrådgivare att använda samt checklista, mallar och stöd direkt riktat mot bostadsrättsföreningar. Det senare finns att ta del av på www.biofuelregion.se/kunskap/elfordon/.

LJUSDALSTESTET

En lösning som antagligen kommer bli vanligare framöver, med allt fler laddbara fordon på vägarna, är tillfälliga snabbbladdare på strategiska platser. Tre företag som har testat denna lösning är Skistar, Jämtkraft och Audi. Tillsammans med elbilsägare valdes Ljusdal ut som en plats för mobila snabbbladdare under sportlovsveckorna. Syftet var att göra det lättare för turister till Skistars destinationer att resa med sin laddbara bil. Laddstationen är ett koncept från Audi där återvunna batterier används. Dessa ansluts enkelt till det befintliga elnätet och fungerar som en stor powerbank som laddas upp under natten.

JUNSELE FÅR BESÖK AV SNABBLADDARE MED BATTERILAGER HELA SOMMAREN

I sommar kommer det att gå att snabbbladda i Junsele. Vi hyr i samarbete med Sollefteå kommun och Höga Kusten turism en snabbbladdare med batterilager som placeras vid torget i Junsele i tre månader. Laddaren är av en flyttbar typ, med batterilager, där två bilar kan snabbbladda samtidigt med upp till 150 kW effekt. Betalning sker med kort eller en tagg från Virda/EoN. Laddaren kommer på plats i början på juni och invigningen är planerad till 22 juni. Precis lagom till att laddaren flyttas till nya äventyr så kommer den permanenta snabbbladdaren som sätts upp på OKQ8 av Skellefteå Kraft att vara klar. Genom att hyra laddare under sommarperioden så skapar vi tillsammans möjlighet att resa med elbil till de inre delarna av Höga Kusten-området och även stråken vidare till Jämtland.

LADDNING I KYLA

I takt med att försäljningen av elbilar ökar så aktualiseras också frågan om hur de egentligen klarar sig på landsbygd och i sträng kyla. Sanningen är att räckvidden påverkas men kanske inte i den utsträckning många tror. För att belysa ut begreppen har projektet tagit fram ett informationsblad om vad som egentligen händer med elbilen och dess räckvidd när temperaturen kryper nedåt. Informationen finns publicerad på vår hemsida här: [Faktablad # 2- Kyla](#)

KRÖNIKA

Vi blev tillfrågade om att skriva en krönika i bilagan om Elektrisk Transport som skickades ut i Dagens Industri och publicerades digitalt. Vi fick där möjligheten att framföra de utmaningar vi ser kring utbyggnad och drift av publik laddinfrastruktur här i norra Sverige – och inte minst lyfta behovet av att de laddplatser som byggs är tillgängliga för alla.

[LÄS KRÖNIKAN HÄR!](#)

ELEKTRIFIERINGSPILOTER

Under hösten har ett intensivt arbete pågått i Jämtland och Västernorrland för att förbereda intresserade aktörer som önskar bygga publika snabbladdare för tung trafik. I mitten av april stängde ansökan till Energimyndighetens stöd för Elektrifieringspiloter som innebar upp till 100% investeringsstöd för etablering av laddinfrastruktur för tung trafik. Både SISL och systerprojektet Förnybart i tanken har hjälp till med att samla privata aktörer, myndigheter och offentliga organisationer i ett försök att få fram så konkurrenskraftiga ansökningar som möjligt. Bara i Jämtland inkom sju olika ansökningar, i Västernorrland ansöktes om stöd på 16 platser och nationellt är stödet kraftigt översökt. Energimyndigheten utlyste 1,5 miljarder och ansökningar på 5 miljarder kom in.

Beslutet i juni om vilka som får finansiering blir ett viktigt nästa steg. Till dess arbetar SISL och Länsstyrelsen tillsammans med näringslivet i olika forum för att accelerera elektrifieringen ytterligare. Bland annat genom att informera om möjligheter till annat ekonomiskt stöd för utbyggnad av laddinfrastruktur för både personbilar och tunga fordon. Det pågår också redan nu ett arbete med att identifiera lämplig mark för att etablera kommande publika lastbilsladdare på.

ELEKTRISKA ARBETSMASKINER I FJÄLLEN

Den 3 maj bjöd Energikonferens in till ett fullspäckt webinar om fossilfria arbetsmaskiner i fjällen. Förmiddagen innehöll bland annat föredrag från Prinoth som har tagit fram elektriska pistmaskiner som både drivs med hjälp av batterier och vätgas. Pistmaskinerna är av mindre modell och lämpar

Bakom kulisserna håller Fredrik Alm i trådarna för webinariet.

sig bra för att pista längdspår. Även Polaris visade upp sin nya fyrhjulingsmodell som är helt elektriskt. Den förväntas komma i produktion i slutet av sommaren för att sedan finnas tillgänglig på marknaden till hösten 2022. Modellen får en rejäl uppdatering jämfört med den tidigare versionen. Något som även kommer starkt är elektriska snöskotrar och med på seminariet fanns den finländska företaget Aurora Powertrains som i dagsläget bygger om befintliga Lynx-modeller till helt elektriska, men som inom kort kommer lansera en helt anpassad elektrisk plattform för elektriska skotrar. Enligt företaget själva kommer hela marknaden för skotrar vara elektrifierat till år 2030. Skistar, som också var med under dagen, har precis fått en leverans till Sälen från det kanadensiska företaget Taiga på just elektriska snöskotrar, så snart blir fjällmiljön tystare för alla!

STF

Måndag 25 april var Linnea och Fredrik inbjudna av Svenska Turistföreningen för att hålla i en presentation på deras laddwebbinar för STF-boenden nationellt. Deltagarna var utspridda över hela landet och vi pratade om grunderna kring elbilar och laddning med konkreta tips och råd för att erbjuda laddmöjligheter till sina kunder och besökare. En genomgång av Klimatklivets nya anbuds-förfarande och förtydligande kring den processen gjordes också.

PROVKÖRNINGSEVENT RJH

Måndag 9 maj anordnade Fredrik och Linnea ett informationstillfälle med provkörning för regionanställda tillsammans med fordonsansvarig och fastighetsansvarig på Region Jämtland Härjedalen samt bilhandlare för de modeller som regionen har avtal på (elbilar, laddhybrider och biogasbilar). Eventet lockade många intresserade med flertalet frågor. Något som dock är tydligt är att det råder stor tveksamhet bland de som

ska nyttja laddbara fordon ute i verksamheterna. Detta verkar främst handla om en osäkerhet kring hur de ska köras och laddas, något som visar på vikten av fler provkörningsevent för att sänka trösklarna och skapa större acceptans hos de som ska nyttja fordonen.

SEMINARIESERIE, ELEKTRIFIERINGSKOMMISSIONEN

Elektrifieringskommissionen har tillsammans med 6 bostadsbolag skapat initiativet Klart för laddplats med målet att fler hyresgäster ska få tillgång till hemmaladdning. Lunds Kommuns Fastighets AB, Örebrobostäder, Stena Fastigheter, Kopparstaden, Stockholmshem och Halmstads Fastighets AB har manifesterat sina ambitioner och gjort ett antal åtaganden för att snabba på omställningen och fler bostadsbolag uppmuntras att ansluta sig till initiativet. Här kan du läsa mer om [Elektrifieringskommissionens initiativ Klart för laddplats- Regeringen.se](#)

Som en del i initiativet anordnas nu i maj och juni en seminarierie för erfarenhetsutbyte och kunskapspridning om utbyggnad av laddinfrastruktur i bostadsbolag. Läs mer om de 4 olika tillfällena med varsitt tema här: [Seminarierie om laddinfrastruktur för bostadsbolag- Regeringen.se](#)

FASTIGHETSMÄSSA I ÖRNSKÖLDSVIK

Den 3 maj var det Fastighetsmässa i Örnsköldsvik, där vi deltog med Karin Skopac som är energi- och klimatrådgivare i Örnsköldsvik. Mässan besöktes av ett 60-tal deltagare från tjugotalet bostadsrättsföreningar. Vi höll också en presentation om vad BFR behöver tänka på när de ska ordna laddplatser till sin förening.

KLIMATKLIVETS NYA ANBUDSFÖRFARANDE

I tidigare utlysningssperioder för Klimatklivet har stöd till laddare för laddbara fordon funnits med i ordinarie ansökningsperioder och konkurrerat med andra typer av klimatinvesteringar, t ex. solceller och biogasläggningar. I och med nya regler i stödförordningen har denna process gjorts om. Det finns numera ett nytt ansökningsförfarande där stödet till laddare lyfts

ut ur ordinarie ansökan och ansökningsperioden läggs fristående. Villkoren för att få medel ser även annorlunda ut.

Det går inte att söka fritt längre utan de som söker måste förhålla sig till nya kriterier för utpekade platser som definierats av Länsstyrelserna i ett så kallat anbudsförfarande. Inkomna ansökningar konkurrerar om möjligheten att få upprätta laddare på de prioriterade platserna. Mer information läggs löpande ut på [Naturvårdsverkets hemsida](#) och den första nya ansökningsperioden är öppen 23 maj- 7 juni. En nyhet är att 70 procent av investeringskostnaden nu kan beviljas till publik laddning.

TILLGÄNGLIGHETSUTREDNINGEN

Äntligen! Ända sedan *Nätverket för tillgängliga laddplatser* startades för mer än ett år sedan så har vi haft som mål att kunna finansiera en utredning som gör en kartläggning och konsekvensbeskrivning av bristen på helhetsansvar och tillsynsansvar för tillgängligheten vid laddplatser. Nu har vi upphandlat Sweco som konsult för uppdraget, där resultat och slutrapport kommer att vara klar till början på juni. Planen är att spela in denna rapport och rekommendation till berörda aktörer; regeringen, departement och myndigheter för att i slutändan få en instans som har detta huvudansvar. Vi hoppas också att kunna dela med oss av detta resultat vid Transportforum i Linköping i juni, där Johan håller en presentation om tillgängliga laddplatser.

LADDSTRATEGI I ÖRNSKÖLDSVIK

Örnsköldsviks kommun har i vår antagit en strategi för laddinfrastruktur för publik laddning. Strategin pekar också ut viktiga platser för både snabbaddning och destinationsladdning i kommunen. Målbilden fram till 2030 är att kommunen och berörda aktörer ska verka för att få till stånd:

- 10 publika laddpunkter med snabbaddare över 125–150 kW DC
- 50 publika laddpunkter av snabbaddare 50–125 kW DC
- 75 publika laddpunkter av destinationsladdare 11–22 kW AC och 20–30 kW DC
- minst 20 % av den totala fordonsflottan geografiskt i kommunen helt eller delvis drivs av el

Arbetet fortsätter nu med strategi för laddning av kommunens och kommunkoncernens egna fordon.

Finns att ladda ner här: [Strategi för laddinfrastruktur- publik laddning.](#)

TAXI I NORR

Efter tre år av väntan blev det äntligen dags för taxibranschen att åter samlas på Taxi i Norr som denna gång hölls på Södra Berget i Sundsvall. Nära 150 deltagare från

taxiföretag i norra Sverige, men även övriga Sverige, samlades och delade med sig av erfarenheter inför kommande utmaningar i dagarna två. Vi presenterade om läget i elbilsutvecklingen och om de utmaningar som branschen ställs inför med hög andel elektrifiering som efterfrågas i kommande upphandlingar och uppskärpta EU-direktiv. Med i genomsnitt 1000 mil per månad per bil så ser både laddbehov och driftskostnader väldigt annorlunda ut för taxi jämfört med andra branscher och privatbilism. Tillgång till lämpliga fordon och publik snabbladdning kommer vara en nyckel för att taxi ska kunna utföra sina uppdrag i våra kommuner med stora avstånd här i norra Sverige.

TESLA ÖPPNAR UPP

Som en fortsättning på Teslas pågående pilotprojekt att öppna upp sitt superchargernätverk så har 42 stationer med totalt 542 snabbbladdare öppnats upp i Sverige för alla elbilar med laddkontakt. Och över en natt så har Tesla det största nätverket av publika snabbbladdare i Sverige.

För att det ska vara möjligt att nyttja Teslas laddare om man inte är ägare av en Tesla behövs en särskild app.

Genom den går det sedan att manuellt aktivera den stolpe som man står vid efter att bilen är inkopplad. För den som inte kör Tesla finns möjligheten till ett abonnemang på 129 kr i månaden för att få samma rörliga elpris som Teslaägare. Utan abonnemang uppger Tesla att det rörliga priset i snitt att ligga på 7,33kr per kWh.

[Här finns en karta över vilka laddare som öppnas upp.](#)

På gång

1 juni

Projektpresentation

Studenter från UmU presenterar projekt om snabbladdning längs stora vägar

1 juni

Slutkonferens STRATUS

Läs mer hos [Energikontor Norr](#).

1-2 juni

Energy Confusion 2022

Läs mer på deras [Energyconfusion.com](#)

3-4 juni

The Great Electric Day, Östersund

Läs mer om eventet på deras webbsidan för [The Great Electric Day](#).

7 juni

Energikontorets Sommarmingel

[Välkommen på sommarmingel! - Region Jämtland Härjedalen \(regionjh.se\)](#)

16-17 juni

Transportforum, Linköping

SISL presenterar om tillgänglighet.

22 juni

Invigning

En ny snabbbladdare i Junsele invigs.

PROJEKTLEDARE SISL MELLERSTA NORRLAND

Fredrik Alm

projektledare Jämtland/Härjedalen

fredrik.alm@regionjh.se

073 712 50 64

Johan Lagrelius

projektledare Västernorrland

johan.lagrelius@biofuelregion.se

070 345 25 56

www.biofuelregion.se/sisl

